

Briselē, 2024. gada 7. jūnijā
(OR. en)

10676/24

SOC 422	JEUN 125
EMPL 243	STATIS 74
EDUC 199	ELARG 76
SAN 318	COMPET 618
ECOFIN 641	MI 575
GENDER 110	MAP 23
ANTIDISCRIM 94	DIGIT 153
FREMP 285	ENV 584
MIGR 260	IND 298

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Lailpas deklarācija par Eiropas sociālo tiesību pīlāra nākotni – <i>apstiprināšana</i>

Pielikumā ir pievienota minētā deklarācija apstiprināšanai *EPSCO* padomes 2024. gada 20. jūnija sanāksmē.

Lailpas deklarācija par Eiropas sociālo tiesību pīlāra nākotni

Lailpa, Beļģija

2024. gada 16. aprīlis

Lailpas deklarācija par Eiropas sociālo tiesību pīlāra nākotni *

Preambula

Apņemšanās īstenot Eiropas sociālo modeli

1. Mēs uzsveram, ka svarīga nozīme ir Eiropas unikālajai sociālajai tirgus ekonomikai, kurā apvienoti centieni izveidot produktīvu, konkurētspējīgu un inovatīvu ekonomiku, kas ir pievilcīga investīcijām un ko veicina dinamisks vienotais tirgus, nolūkā panākt pilnīgu nodarbinātību un sociālo progresu, kā arī augsta līmeņa aizsardzību. Dažu minēto būtisko elementu nozīme ir uzsvēta arī LES 3. pantā un LESD 151. pantā. Mēs esam stingri apņēmušies izveidot sociālu Eiropu ar mērķi panākt sociālo un ekonomisko progresu, nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem, kvalitatīvas darbvietas un taisnīgus darba apstākļus, samazināt nabadzību un nevienlīdzību un veicināt taisnīgu un godīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti, balstoties uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, Eiropas Padomes Eiropas Sociālo hartu un Starptautiskās Darba organizācijas Simtgades deklarāciju par nodarbinātības nākotni.

ES labklājības valstis: noturība problēmsituācijās

2. Pēdējos gados Eiropas Savienība ir saskārusies ar tādām vēl nepieredzētām secīgām krīzēm un izaicinājumiem kā Covid-19 pandēmija, strauji progresējoša klimata krīze un vides degradācija, Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sekas, izmaiņas ģeopolitiskajā kontekstā, pieaugoša globālā konkurence un ar to saistītā ES rūpnieciskās bāzes samazināšanās, kā arī krass inflācijas pieaugums un tam sekojošā dzīves dārdzības krīze. Labi funkcionējošiem darba tirgiem, noturīgiem uzņēmumiem, investīcijām pievilcīgākai videi, stabilām veselības sistēmām, iekļaujošām sociālās aizsardzības sistēmām un piekļuvei cenas ziņā pieejamiem un kvalitatīviem sabiedriskajiem pakalpojumiem un vispārējas nozīmes pakalpojumiem bija būtiska nozīme minēto krīžu ietekmes mazināšanā, aizsargājot miljoniem iedzīvotāju, uzņēmumu un darbvietu, un stiprinot mūsu ekonomikas noturību un nodrošinot ātru atveseļošanu.

Kompass: Eiropas sociālo tiesību pīlārs

* Šī deklarācija ir arī ieguldījums Padomes Stratēģiskajā programmā 2024.–2029. gadam, papildinot kontekstu, un tā jālasa kopā ar diskusijām par jauno Eiropas konkurētspējas kursu

3. Pēc tam, kad Eiropas Parlaments, ES Padome un Eiropas Komisija 2017. gadā izsludināja Eiropas sociālo tiesību pīlāru, tas ir kalpojis par kompasu, kas sniedz ievirzi kopīgu nodarbinātības, prasmju un sociālo problēmu risināšanā un sekmē darba un dzīves apstākļu augšupēju konvergenci Savienībā. Savienības līmenī Eiropas sociālo tiesību pīlārs nenozīmē Līgumos piešķirto Savienības pilnvaru un uzdevumu paplašināšanu. Tas būtu jāīsteno, ievērojot šo pilnvaru robežas. Kā 2021. gadā Portu deklarācijā atkārtoti apstiprināja ES līderi, pīlāra īstenošana Savienības un dalībvalstu līmenī ir kopīga politiska apņemšanās un atbildība, pienācīgi ņemot vērā to attiecīgās kompetences un subsidiaritātes un proporcionālītātes principus. Pīlāra 20 principus ir paredzēts īsteno, pienācīgi ņemot vērā dažādus sociālekonomiskos kontekstus, valstu sistēmu daudzveidību un sociālo partneru lomu un autonomiju.

Eiropas sociālo tiesību pīlāra noteikšana par prioritāti

4. Mēs uzsveram, ka progresa panākšana pīlāra īstenošanā attiecīgajā līmenī arī turpmāk būtu jānosaka par vienu no Eiropas Savienības un dalībvalstu, kā arī kandidātvalstu galvenajām prioritātēm. Ļoti svarīgi ir sasniegt 2021. gada ES pamatmērķrādītājus attiecībā uz nodarbinātību, apmācību un nabadzības mazināšanu līdz 2030. gadam. Pīlārs joprojām nodrošina ceļvedi, kā orientēties mūsdienu megatendencēs un izstrādāt saistītus politikas pasākumus. Digitālās un zaļās pārkārtošanās situācijā pīlārs veicina darba ņēmēju tiesību saglabāšanu, dzimumu līdztiesību, vienlīdzīgas iespējas prasmju apguvei, pārkvalifikācijai un prasmju pilnveidei, taisnīgus darba apstākļus, pienācīgu sociālo aizsardzību un iekļaušanu un pieejamu veselības aprūpi. Pīlārs ir kā mūsu kompass taisnīgas pārkārtošanās veicināšanai, nodrošinot, ka neviens netiek atstāts novārtā. Demogrāfisko pārmaiņu gaitā pīlārs nodrošina satvaru politikas pielāgošanai, nodrošinot atbalstu ģimenēm, veicinot aktīvas un veselīgas vecumdienas un pievēršoties mainīgā darbaspēka un novecojošas sabiedrības dažādajām vajadzībām, vienlaikus ievērojot paaudžu taisnīguma un solidaritātes principus.

5. Ņemot vērā minētās pārmaiņas, mēs atkārtoti apstiprinām, ka ikvienam ir tiesības brīvi piekļūt kvalitatīviem sabiedriskajiem pakalpojumiem un vispārējas nozīmes pakalpojumiem, tostarp sociālajiem pakalpojumiem un pamatpakalpojumiem, kas ir būtiski sociālajai un teritoriālajai kohēzijai un noturīgai konkurētspējai.
6. Mēs atkārtoti uzsveram, ka ekonomiskais un sociālais progress ir cieši saistīti, un Eiropas sociālo tiesību pīlārs ir daļa no plašākiem centieniem izveidot iekļaujošāku un ilgtspējīgāku izaugsmes modeli un arī sekmē ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu. Tas veicina sociālo un teritoriālo kohēziju un palīdz uzlabot Eiropas konkurētspēju, padarot to par labāku vietu uzņēmumiem, tostarp MVU un sociālās ekonomikas uzņēmumiem, investīciju veikšanai un kvalitatīvu darbvietu izveidei. Ņemot vērā ražīguma pieauguma samazināšanās tendenci Eiropas Savienībā un pastāvīgo darbaspēka un prasmju nepietiekamību, kas negatīvi ietekmē ES konkurētspēju, mēs atgādinām, ka labi izstrādātas sociālās reformas un investīcijas var pozitīvi ietekmēt ekonomikas izaugsmi, stiprinot cilvēkkapitālu, palielinot ražīguma pieaugumu un darbaspēka piedāvājumu un vienlaikus veicinot sociālo progresu.

7. Ņemot vērā visus iepriekš minētos izaicinājumus, mēs atgādinām, ka ir svarīgi pilnībā transponēt un pienācīgi īstenot vairākas iniciatīvas, par kurām panākta vienošanās kopš 2017. gada, kā arī efektīvi pārraudzīt to, vai to iedarbība saglabājas arī turpmāk. Mēs atzinīgi vērtējam to, ka 2025. gadā ir paredzēts pārskatīt 2021. gada pīlāra rīcības plānu, kas būs pamats turpmākām darbībām ES līmenī, lai sasniegtu ES 2030. gada mērķrādītājus.

Sociālā dialoga kā demokrātijas pīlāra atbalstīšana

8. Saskaņā ar Vališēsas deklarāciju mēs atkārtoti apstiprinām, ka efektīvs sociālais dialogs Eiropas Savienības līmenī ir neaizstājams Eiropas sociālā modeļa un mūsu Eiropas demokrātijas pamatelements. Tas uzlabo darba apstākļus un palīdz virzīties uz mūsu kopīgo mērķi – padarīt ES par labāko vietu, kur dzīvot, strādāt un veikt uzņēmējdarbību. Mēs uzsveram, ka sociālais dialogs un koplīguma sarunas joprojām ir galvenie instrumenti pašreizējo pārmaiņu procesā. Mēs aicinām pastiprināt Eiropas starpnozaru un nozaru sociālo dialogu, pastāvīgi atbalstīt sociālos partnerus un to nolīgumus un iesaistīt sociālos partnerus ES politikas veidošanā, tostarp zaļās pārkārtošanās īstenošanā.

Sociālo partneru iespēju palielināšana un koplīguma sarunas

9. Mēs atgādinām par to, cik svarīga ir pulcēšanās un biedrošanās brīvība un darba ņēmēju un viņu pārstāvju tiesības uz informāciju un konsultācijām savā darbavietā, kā arī tiesības uz kolektīvām sarunām un rīcību. Arodbiedrībām un darba devēju organizācijām nodrošina pienācīgu aizsardzību pret jebkādam darbībām, ko tās vai to aģenti, vai locekļi savstarpēji veic, iejaucoties to izveidē, darbībā vai pārvaldē.

10. Mēs atkārtoti apstiprinām, ka esam apņēmušies pilnībā ievērot prerogatīvas un veicināt arodbiedrību un darba devēju organizāciju kā sociālā dialoga dalībnieku lomu.
11. Mēs atgādinām par Direktīvas par adekvātu minimālo algu noteikumiem, kuru mērķis ir veicināt koplīguma sarunas un pakāpeniski palielināt tās tvērumu. Mēs sagaidām īpašā Eiropas sūtņa sociālā dialoga jautājumos iecelšanu Eiropas Komisijā un Eiropas Sociālā dialoga paktu.

Pilsoniskās sabiedrības lomas atzīšana

12. Mēs atzīstam pilsoniskās sabiedrības lomu, jo īpaši attiecībā uz politiku, kas veicina cīņu pret sociālo un ekonomisko atstumtību un nevienlīdzību, un attiecībā uz politiku, kas skar nepietiekami pārstāvētas un mazāk aizsargātas grupas. Mēs augstu vērtējam tās funkciju mūsu demokrātijās un uzsveram, ka nolūkā apmierināt šo grupu vajadzības un nodrošināt tām paredzēto politikas pasākumu efektīvu īstenošanu ir svarīgi aizsargāt pilsoniskās telpas.

Vienlīdzīgas iespējas un piekļuve darba tirgum

13. Ņemot vērā plaši izplatīto darbaspēka trūkumu un prasmju neatbilstību, kas skar visas dalībvalstis, saskaņā ar Barselonas trīspusējo paziņojumu ir jāveic turpmākas darbības, kas veicina mūžizglītības domāšanu. Tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību, apmācību un mūžizglītību, kas noteiktas Eiropas sociālo tiesību pīlāra 1. principā, ir būtiskas, lai palīdzētu visiem strādājošajiem, bezdarbniekiem un neaktīvajiem cilvēkiem, un ir jārīkojas, lai šīs tiesības tiek ievērotas. Konkrētāk, mēs uzsveram, ka svarīga ir inovatīva un kvalitatīva izglītība un apmācība visiem. Mēs atzinīgi vērtējam Eiropas Prasmju gada radīto impulsu un apņemamies arī turpmāk prasmes noteikt par politikas prioritāti un atjaunināt Prasmju programmu.

14. Valstu nodarbinātības dienestiem ir būtiska nozīme, lai apmierinātu darba meklētāju un darba devēju vajadzības un piedāvātu tiem efektīvus un piekļūstamus pakalpojumus, kas nodrošina pienācīgas kvalitātes nodarbinātību un kvalificētu personālu, vienlaikus pazeminot neaktivitātes līmeni. Mēs atgādinām par to, cik svarīgi ir izmantot to zināšanas, lai atbalstītu ES un valstu darba tirgus politiku, un aicinām vēl vairāk atbalstīt to spēju izmantot datus un digitālās tehnoloģijas. Mēs uzsveram, ka ir svarīgi pilnībā izmantot neizmantoto darba tirgus potenciālu, tostarp veicinot piekļuvi darba tirgum un palikšanu darba tirgū, jo īpaši ilgstošiem bezdarbniekiem, gados vecākiem darba ņēmējiem, nepietiekami pārstāvētām grupām un neaizsargātās situācijās esošām grupām. Šajā ziņā nozīme ir arī privātiem nodarbinātības dienestiem.
15. Mēs esam īpaši apņēmušies atbalstīt mūsu jauniešus un investēt viņos, jo viņu dinamika, uzņēmējdarbības gars, talants un radošums ir svarīgs noteicošais faktors Eiropas labklājībai tagad un nākotnē. Mēs uzsveram, ka svarīga ir pastiprinātā Garantija jauniešiem un taisnīga stažēšanās un mācekļība.
16. Mēs apņemamies cīnīties pret diskrimināciju sabiedrībā un darba tirgū, tostarp darbā pieņemšanas jomā, un censties izveidot Savienību, kurā valda līdztiesība. Mēs aicinām izvērtēt diskriminācijas novēršanas stratēģijas un iespējamo nepieciešamību tās atjaunināt, tostarp tās, kuru termiņš beidzas 2025. gadā, un padziļināt darbu saistībā ar ES līdztiesības, diskriminācijas novēršanas un rasisma apkarošanas satvariem, lai, izmantojot intersekscionālo pieeju, apkarotu diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ. Šajā sakarā mēs atgādinām, cik svarīgi ir veicināt romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību.
17. Mēs atzīstam nozīmīgo progresu, kas panākts dzimumu līdztiesības veicināšanā ES līmenī un kas būtu jāpastiprina, lai pārvarētu visus atlikušos šķēršļus dzimumu līdztiesības jomā un nodrošinātu sieviešu tiesību pilnīgu īstenošanu. Mēs aicinām turpināt darbības dzimumu līdztiesības stratēģijas jomās, kā arī, iespējams, to atjaunot, izmantojot divējādu pieeju, kas apvieno integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai un konkrētus pasākumus, vienlaikus veicinot interseksionalitāti. Mēs arī aicinām turpināt rīkoties, lai novērstu dzimumu segregāciju un mazinātu dzimumu nodarbinātības, darba samaksas, pensiju un vīriešu un sieviešu aprūpes atšķirības, un veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai izskaustu dzimumu stereotipus. Mēs arī aicinām apņēmīgi rīkoties, lai apkarotu visu veidu vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, kā arī kaitīgus dzimumu stereotipus.

Taisnīgi darba apstākļi

18. Mēs esam apņēmušies pilnībā izmantot iespējas, ko jaunās tehnoloģijas un digitālās ekosistēmas sniedz inovācijai, produktivitātes palielināšanai un konkurētspējai. Tomēr nenoteiktība saglabājas attiecībā uz darbavietu dinamiku saistībā ar platformu darba, mākslīgā intelekta un algoritmiskās pārvaldības arvien lielāko izplatību. Varētu būt nepieciešama turpmāka izvērtēšana un papildu darbības, lai nodrošinātu darba ņēmēju informēšanu un konsultēšanu un taisnīgus darba apstākļus tādās galvenajās digitālā laikmeta jomās kā tāldarbs un tiesības būt bezsaistē, iekļaujot principu “kontrolē cilvēks” attiecībā uz mākslīgo intelektu darba vidē un reglamentējot algoritmisko pārvaldību.
19. Mēs cenšamies iesaistīt darba tirgū vairāk cilvēku, palielināt produktivitāti un uzlabot darba apstākļus un darba un privātās dzīves līdzsvaru, tostarp izmantojot sociālo dialogu un koplīguma sarunas. Mēs uzsveram, ka sadarbīgā veidā ir jāatzīst prasmes un kvalifikācijas Eiropas Savienībā, tostarp trešo valstu valstspiederīgo prasmes un kvalifikācijas. Mēs pieņemam zināšanai rīcības plānu darbaspēka un prasmju trūkuma novēršanai Eiropas Savienībā. Lai to īstenotu, ir vajadzīgi turpmāki pasākumi ES un valstu līmenī, iesaistot sociālos partnerus. Mēs arī pieņemam zināšanai paziņojumu “Demogrāfiskās pārmaiņas Eiropā: rīcības rīkkopa”.

20. Mēs veiksīm pasākumus taisnīgas un efektīvas darbaspēka mobilitātes veicināšanai visā Eiropas Savienībā. Iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot spēju atklāt krāpšanu un ļaunprātīgu izmantošanu, kā arī palielināt valstu darba inspekciju spējas un uzlabot to pārrobežu sadarbību, arī var palīdzēt vēl vairāk uzlabot ES un trešo valstu valstspiederīgo darba un dzīves apstākļus, īpašu uzmanību pievēršot pasākumiem apakšuzņēmuma līgumu slēgšanas un aģentūru darba jomās. Būtu jāatbalsta konsultācijas un atbalsts mobilajiem darba ņēmējiem, kā arī jāuzlabo darba ņēmēju, uzņēmumu un sociālo partneru piekļuve informācijai. Gaidāmais Eiropas Darba iestādes izvērtējums ir iespēja pārdomāt tās turpmāko attīstību, lomu un kompetences.
21. Lai gan viena no prioritātēm ir darbvietu saglabāšana un jaunu darbvietu radīšana, lai uzlabotu Savienības ekonomisko sniegumu, vienlīdz liela uzmanība būtu jāpievērš šo darbvietu kvalitātei. Pienācīgiem darba apstākļiem ir būtiska nozīme darba ņēmēju piesaistīšanā un noturēšanā, savukārt spēcīgām koplīguma sarunām, pienācīgam un taisnīgam atalgojumam, kas atbalsta iekļaujošu izaugsmi un novērš nodarbinātu personu nabadzību, ir svarīga nozīme, lai atjaunotu darbaspēka ienākumu īpatsvaru. Mēs atgādinām par sociālo partneru būtisko lomu šajā jomā.
22. Lai elastīgi un iekļaujoši pielāgotos gaidāmajām pārmaiņām Eiropas darba tirgū un dotu darba ņēmējiem un viņu pārstāvjiem iespēju aktīvi piedalīties digitālās un zaļās pārkārtošanās prognozēšanā un pārvaldībā, ir būtiski stiprināt koplīguma sarunas un sociālo dialogu, kā arī veicināt darba ņēmēju iesaisti un darba ņēmēju un viņu pārstāvju tiesības uz informāciju, konsultēšanu un līdzdalību. Šajā sakarā būtiska ir savstarpēja uzticēšanās un sadarbība starp darba devējiem un darba ņēmējiem un viņu pārstāvjiem.
23. Sociālā ekonomika piedāvā sociālās un ekonomiskās attīstības modeli, kas spēj nodrošināt augstas efektivitātes, iekļaujošas un ilgtspējīgas saimnieciskās darbības, kuras kalpo kopīgām interesēm. Mēs atzīstam Padomes ieteikuma par sociālās ekonomikas pamatnosacījumu izstrādi pievienoto vērtību, tostarp saistībā ar Sansebastjanas manifestu un Ljēžas ceļvedi sociālajai ekonomikai ES.

24. Attiecībā uz darba aizsardzību mēs atkārtoti apstiprinām “nulles vīzijas” pieeju, kuras mērķis ir novērst ar darbu saistītus nāves gadījumus. Ievērojot sociālo partneru lomu, varētu apsvērt turpmāku uz pierādījumiem balstītu attiecīgo noteikumu un satvaru pielāgošanu, lai labāk iekļautu psihosociālos riskus, piemēram, tos, kas saistīti ar digitālo pārkārtošanos, tostarp negatīvo ietekmi uz psihoemocionālo veselību. Attiecībā uz īpašiem apdraudējumiem, ko rada klimata pārmaiņas, piemēram, pārmērīgs karstums vai ekstremāli laikapstākļi, ir svarīgi veicināt to novēršanu. Turklāt ir svarīgi paātrināt minimālo standartu noteikšanu attiecībā uz bīstamām vielām un veicināt virzību uz to aizstāšanu, īpašu uzmanību pievēršot arodvēža profilaksei. Mēs atkārtoti apstiprinām, ka ir jāturpina centieni novērst, labot un izskaust vardarbību un aizskarošu izturēšanos darbvietā.
25. Ar Eiropas pagaidu atbalsta instrumentu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*) saistītā pieredze un tā pašreizējā izvērtēšana var sniegt atziņas.
26. Mēs uzsvēram, cik svarīgi ir veicināt darba un privātās dzīves līdzsvaru. Mēs atkārtoti apņemamies sasniegt atjaunotos Barselonas mērķrādītājus attiecībā uz pirmsskolas izglītību un aprūpi un atgādinām, cik svarīgi ir ieguldīt vispārēji piekļūstamā un cenas ziņā pieejamā un kvalitatīvā bērnu aprūpē, tostarp garantējot darbaspēka profesionalizāciju un taisnīgus darba apstākļus. Ļoti būtiski ir turpināt Eiropas Garantijas bērniem īstenošanu un stiprināšanu, tostarp uzlabojot tās uzraudzību.

Sociālā aizsardzība un iekļaušana

27. Lai gan ir jāaizsargā pensiju sistēmu fiskālā stabilitāte, ir jāturpina arī centieni uzlabot pensiju pietiekamību. ES līmenī pastiprināta koordinācija starp Ziņojuma par novecošanu, Ziņojuma par pensiju pietiekamību un Ziņojuma par ilgtermiņa aprūpi īstenošanu nodrošinātu uzraudzības papildināmību un saskaņotību.
28. Risinot esošās un pieaugošās vajadzības veselības un ilgtermiņa aprūpes nozarē, būtiski ir pievērst pastiprinātu uzmanību profilaksei, kā arī pienācīgai, vienlīdzīgai un cenas ziņā pieejamai piekļuvei aprūpei. Ņemot vērā valstu kontekstu un kompetenču sadalījumu, šāda rīcība varētu ietvert darbaspēka vajadzību risināšanu, uzmanību pievēršot apmācībai un darba apstākļiem un atbalstot kopīguma sarunas aprūpes nozarē.
29. Pārmaiņas darba tirgū pastiprina nepieciešamību pastāvīgi uzlabot valstu sociālās aizsardzības sistēmu atbilstību. Tādējādi viena no galvenajām prioritātēm ir pastiprināt savstarpēju mācīšanos un turpināt uzraudzīt, kā tiek īstenots Padomes ieteikums par darbinieku un pašnodarbināto personu piekļuvi sociālajai aizsardzībai, vienlaikus respektējot valstu sociālās aizsardzības sistēmu daudzveidību.
30. Lai sociālā nodrošinājuma koordinācija atbilstu nākotnes prasībām, ir vajadzīga lielāka juridiskā noteiktība, lielāka pārredzamība un ciešāka sadarbība starp dalībvalstīm. Lai nodrošinātu sociālā nodrošinājuma tiesību pārnesamību Savienībā un padarītu mūsu sociālās aizsardzības sistēmas ērtāk lietojamas mobilajiem iedzīvotājiem, darba ņēmējiem un darba devējiem, kā arī lai atvieglotu izpildi un apkarotu nelikumīgu praksi, mēs aicinām veikt turpmākus pasākumus, lai turpinātu īstenot un papildināt sociālā nodrošinājuma informācijas elektroniskās apmaiņas sistēmu, un izstrādāt visaptverošu redzējumu par digitalizāciju.

31. Mēs uzsveram, ka ir jāīsteno visu iedzīvotāju tiesības brīvi piekļūt piekļūstamiem, cenas ziņā pieejamiem un kvalitatīviem sabiedriskajiem pakalpojumiem un vispārējas nozīmes pakalpojumiem. Ņemot vērā valstu kontekstu, mēs uzsveram, cik svarīgi ir ieguldīt kvalitatīvos pakalpojumos, ņemot vērā mazāk aizsargāto grupu īpašās vajadzības.
32. Cīņa pret nabadzību un sociālā iekļaušana ir Eiropas labklājības valstu pamatdimensija. Lai panāktu ievērojamu progresu ES pamatmērķrādītāja sasniegšanā un risinātu daudzdimensionālo sociālās atstumtības jautājumu, mēs atgādinām, cik svarīga ir integrēta pieeja nabadzības apkarošanā.
33. Īstenojot Padomes ieteikumu par adekvātu minimālo ienākumu, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu, būtu vēl vairāk jāattīsta un jāatjaunina sociālās drošības tīkli valstu līmenī, nodrošinot pamataizsardzību personām, kurām tā ir vajadzīga, un viņu tiesību efektīvu izmantošanu, vienlaikus veicinot vienmērīgu pāreju uz darba tirgu tiem, kuri spēj strādāt.
34. Lai ievērotu un veicinātu personu ar invaliditāti tiesības saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*), būtu jāveic turpmāki pasākumi, lai invaliditātes perspektīvu integrētu visās ES politikas jomās un izstrādātu Personu ar invaliditāti tiesību stratēģijas vērienīgu otro posmu.
35. Attiecībā uz personām ar garīgās veselības problēmām mēs varētu turpināt izmantot Visaptverošo pieeju psihoemocionālajai veselībai.
36. Bezpajumtniecība joprojām ir problēma daudzās dalībvalstīs līdzās izaicinājumiem, kas saistīti ar mājokļu pieejamību cenas ziņā un piekļūstamību tiem, jo īpaši urbānās teritorijās, enerģētisko nabadzību un augstu dzīves dārdzību, kas ietekmē plašu cilvēku loku, bet galvenokārt tos, kuriem ir zemi ienākumi, un tāpēc ir vajadzīgas integrētas stratēģijas un pēcpasākumi. Ņemot vērā valstu kompetences, ir nepieciešama pastāvīga rīcība attiecībā uz piekļūstamiem, efektīviem, zaļiem un cenas ziņā pieejamiem sociālajiem mājokļiem, lai apmierinātu visu iedzīvotāju vajadzības pēc mājokļiem, izskaustu bezpajumtniecību un veicinātu pieeju "Mājoklis vispirms". Mēs atzīstam Eiropas platformas bezpajumtniecības apkarošanai nozīmi.

Pārvaldība

37. Mēs atkārtoti uzsveram, ka Eiropas pusgadam ar tā ekonomiskajiem un sociālajiem aspektiem arī turpmāk vajadzētu būt vienam no galvenajiem pīlāra īstenošanas uzraudzības satvariem, tostarp izmantojot sociālo rezultātu pārskatu, lai apzinātu riskus augšupējai sociālajai konverģencei un uzraudzītu progresu, kas panākts virzībā uz ES un valstu 2030. gada mērķrādītājiem attiecībā uz nodarbinātību, prasmēm un nabadzības mazināšanu.
38. Mēs uzsveram, ka ir jāturpina darbs pie vienotas izpratnes par sociālajām investīcijām. Mums ir pilnībā jāizmanto prasmju, darba tirgus un sociālās politikas potenciāls ekonomikas izaugsmei, produktivitātei un konkurētspējai.
39. Ir jāatjauno centieni uzlabot uz gūtajām atziņām balstītas politikas veidošanu. Papildus uzlabotām savstarpējas mācīšanās iespējām mēs atgādinām, cik svarīgi ir izstrādāt kopīgas pamatnostādnes par ietekmes novērtējuma un izvērtēšanas instrumentu izmantošanu. Turklāt mēs uzsveram, ka ir jāiegulda savlaicīgāk saskaņotā ES, valstu un vietējā līmeņa statistikā un jāatvieglo piekļuve datiem politikas izstrādes un izvērtēšanas nolūkos, vienlaikus nodrošinot atbilstību datu aizsardzības regulējumam.
40. Mēs aicinām iekļaut Eiropas sociālo tiesību pīlāru visās attiecīgajās politikas jomās. Lai izveidotu kvalitatīvu un efektīvu sistēmu, ir ļoti svarīgi nodrošināt politikas sinerģiju, veicot ieguldījumu cilvēkos. Lai nodrošinātu, ka politika visās jomās nesaasina nabadzību vai nevienlīdzību, mēs atgādinām, cik svarīgi ir pastiprināt distribuīvas ietekmes novērtējumu izmantošanu. Mēs aicinām nodrošināt ilgtspējīgu publisko iepirkumu, tostarp veicināt koplīguma sarunas. Ņemot to vērā, varētu izvērtēt direktīvas par publisko iepirkumu un vajadzības gadījumā veikt turpmākus pasākumus.

41. ES ārējā darbībā, tostarp tās tirdzniecības politikā, būtu jāņem vērā Eiropas sociālo tiesību pīlārs un starptautiskie darba standarti. Ņemot vērā ES paplašināšanos, būtiska nozīme ir ciešākai sadarbībai ar kandidātvalstīm, palīdzot tām īstenot sociālo *acquis* un veicinot augšupēju sociālo konvergenci. Tāpat ir jāatbalsta un jāveicina sociālais dialogs, sociālie partneri un koplīguma sarunas kandidātvalstīs. Mēs arī apņemamies turpināt sadarbību ar ES kaimiņvalstīm, tostarp ar Savienības Vidusjūrai starpniecību.
42. Veicinot sociālās tiesības, ES būtu vēl vairāk jāuzlabo sadarbība ar Eiropas Padomi un jāveicina Eiropas Sociālās hartas īstenošana.
43. Mēs atkārtoti apstiprinām savu apņemšanos attiecībā uz SDO, tostarp attiecībā uz globālo normu definēšanu un Starptautiskās Darba organizācijas vērtībām, un atzinīgi vērtējam Eiropas Komisijas, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas un dažu dalībvalstu dalību Globālajā koalīcijā sociālajam taisnīgumam.

Lailpā, Beļģijā, 2024. gada 16. aprīlī

Roberta Metsola,
Eiropas Parlamenta priekšsēdētāja

Ursula von der Leyen,
Eiropas Komisijas priekšsēdētāja

Oliver Röpke,
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas priekšsēdētājs

Alexander De Croo,
Beļģijas Karalistes premjerministrs
Beļģijas Karalistes, Bulgārijas Republikas, Čehijas Republikas, Dānijas Karalistes, Francijas Republikas, Grieķijas Republikas, Horvātijas Republikas, Igaunijas Republikas, Itālijas Republikas, Īrijas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Luksemburgas Lielhercogistes, Maltas Republikas, Nīderlandes Karalistes, Polijas Republikas, Portugāles Republikas, Rumānijas, Slovākijas Republikas, Slovēnijas Republikas, Somijas Republikas, Spānijas Karalistes, Ungārijas, Vācijas Federatīvās Republikas vārdā

Pierre-Yves Dermagne,
Beļģijas Karalistes premjerministra vietnieks

Frank Vandenbroucke,
Beļģijas Karalistes premjerministra vietnieks

Esther Lynch,
Eiropas Arodbiedrību konfederācijas ģenerālsekretāre

Valeria Ronzitti,
SGI Europe ģenerālsekretāre

Véronique Willems,
Eiropas Amatsniecības, mazo un vidējo uzņēmumu asociācijas ģenerālsekretāre

Heather Roy,
Sociālās platformas priekšsēdētāja